

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดียระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

สาวิตรี เจริญพงศ์*

บทคัดย่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดียซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณนั้นเป็นความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและการค้าเป็นสำคัญ แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากสมัยก่อนหน้านี้ออกมาหรือสมัยหลังต่อมา เพราะมีตัวแปรมาจากสถานการณ์ในระหว่างสงคราม รวมทั้งยังมีชาติอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ ญี่ปุ่น ซึ่งได้บุกเข้ายึดดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น นอกเหนือจากความสัมพันธ์แบบเดิมแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดียยังมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง คือ ในระดับรัฐบาล จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลอินเดียอิสระ (The Provisional Government of Free India) หรือ “Azad Hind” ภายใต้การนำของสุภาส จันทร โบส (Subhas Chandra Bose) ซึ่งมีความร่วมมือกับญี่ปุ่น หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับขบวนการอินเดียอิสระซึ่งเป็นขบวนการต่อสู้เพื่อเอกราชของอินเดียที่เข้ามาเคลื่อนไหวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะขบวนการอินเดียอิสระมีนโยบายการต่อสู้ด้วยกำลังทหารจากภายนอกอินเดีย

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ขบวนการอินเดียอิสระเข้ามาเคลื่อนไหวในไทยเป็นเพราะเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ไทยตั้งอยู่ระหว่างสิงคโปร์ มลายู และพม่า ซึ่งเป็นดินแดนที่มีชาวอินเดียอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับดินแดนอื่นๆ นอกอินเดีย และแผนการสำคัญของ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขบวนการอินเดียอิสระ คือ การระดมเงินทุนและทรัพยากรทุกชนิดที่จำเป็นสำหรับการรบจากดินแดนในภูมิภาคนี้ ประการที่ 2 คือ จากฐานที่มั่นในสิงคโปร์ กองทัพแห่งชาติอินเดียอิสระ (Indian National Army) ที่เคลื่อนไหวกว่ร่วมกับขบวนการอินเดียอิสระมีแผนจะบุกเข้าอินเดียทางตะวันออก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเดินทัพผ่านไทยด้วย

ส่วนท่าทีของรัฐบาลไทยต่อขบวนการอินเดียอิสระนั้น เนื่องจากไทยเป็นฝ่ายเดียวกับญี่ปุ่น ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงให้ความร่วมมือกับขบวนการอินเดียอิสระด้วย ไม่ว่าจะเป็นไปด้วยความเต็มใจหรือไม่ก็ตาม วิธีการสำคัญ คือ ให้ใช้วิทยุกระจายเสียงจากประเทศไทย อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่สำหรับจัดประชุมชาวอินเดีย และให้การรับรองรัฐบาลอินเดียอิสระตามการชี้แนะของญี่ปุ่น

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงด้วยความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่น การเคลื่อนไหวกของขบวนการอินเดียอิสระในภูมิภาคนี้ก็ยุติลงในเวลาใกล้เคียงกัน เพราะสุภาส จันทร โบส ได้เปลี่ยนนโยบายไปแสวงหาความช่วยเหลือจากจีนหรือสหภาพโซเวียตแทน แต่ก็ประสบอุบัติเหตุเครื่องบินตกในวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2488 ระหว่างการเดินทาง ซึ่งเชื่อกันว่าสุภาส จันทร โบส ได้เสียชีวิตจากเหตุการณ์นี้

คำสำคัญ: ไทย, อินเดีย, สงครามโลกครั้งที่ 2

Thailand-India Relations during World War II

Sawitree Charoenpong*

Abstract

Relations between Thailand and India, which have been established since ancient times, are mainly based on culture and commerce. During World War II, however, the relations between the two countries became different from the prior and subsequent periods because of intervening factors from the war, including the influence of other countries such as Japan, which invaded and seized several areas in Southeast Asia. The relations between Thailand and India during World War II were also remarkable at the governmental level, that is, between the Thai government and the Provisional Government of Free India, or “Azad Hind,” under the leadership of Subhas Chandra Bose, who collaborated with Japan. In other words, these were relations between the Thai government and the Indian Independence League, a political organization that operated in East and Southeast Asia to free India from British colonization under the policy of using Indian soldiers who were former members of the British Imperial forces stationed outside India.

There are two main factors that contributed to the political development of the Indian Independence League in Thailand. First, Thailand borders Singapore, Malaya and Burma in which a large number of Indians lived, compared with other countries, and an important objective of the league was to secure funds

* Assistant Professor, Department of History, Chulalongkorn University

and resources from this region to wage war against British rule in India. Second, the base in Singapore enabled the Indian National Army, which collaborated with the Indian Independence League, to attack India from the east. The army, therefore, had to pass through Thailand on their way to India.

Since Thailand sided with Japan during World War II, the Thai government cooperated with the Indian Independence League, whether willingly or unwillingly, by letting them do radio broadcasts from Thailand, providing venues for their conferences and supporting the Provisional Government of Free India as Japan suggested.

When World War II ended with the defeat of Japan, the political activities of the Indian Independence League in this region also ceased as Subhas Chandra Bose changed his policy to seek help from China and the Soviet Union. However, Bose is alleged to have died in a plane crash on 18 August 1945.

Keywords: Thailand, India, World War II